

پلاژیوسفالی

سندروم سر صاف یا پلاژیوسفالی زمانی گفته می شود که یک لکه ی صاف در پشت یا کناره های سر نوزاد تشکیل می شود. این حالت که باعث عدم تقارن در سر نوزاد می شود و تعدادی حالت سر در این سندروم را هنگامی که از بالا به آن نگاه می کنیم را شبیه متوازی الاضلاع توصیف می کنند. جمجمه ی نوزاد تا چندین ماه بعد از تولد به سختی و حتی به طور کامل تشکیل نمی شود. و همچنین نرمی استخوان سر نوزاد که باعث می شود سر به راحتی تغییر شکل دهد. یکی از علل رایج این سندروم خوابیدن مداوم نوزاد در یک حالت یکسان می باشد.

انواع پلاژیوسفالی:

پلاژیوسفالی موقعیتی (وابسته به حالت): که همچنین به آن پلاژیوسفالی دفورمیتی نیز می گویند و رایج ترین نوع سندروم سر صاف می باشد طبق گزارش اکادمی پزشکان خانوادگی 50% نوزادان را تحت تاثیر قرار می دهد.

پلاژیوسفالی ارثی: یک نقص کمیاب بدو تولد است که همچنین [کرایوسینوستوز](#) نیز شناخته می شود فضای رشته ای بین جمجمه که تحت عنوان بخیه ی جمجمه شناخته می شوند زودهنگام بسته می شوند که نتیجه ی آن شکل غیر طبیعی سر میباشد. نرخ بروز آن 1 در 2000 یا 2500 تولد میباشد.

چگونگی تشخیص پلاژیوسفالی:

ممکن است چندین ماه تا بروز علایم سندروم زمان ببرد. علایم پلاژیوسفالی را در طول حمام نوزاد هنگامی که موی سر خیس و شکل سر قابل رویت است چک کنید.

علایمی که باید چک کنید شامل:

فضای صاف در کنار یا پشت سر، به جای اینکه سر حالت گرد داشته باشد ممکن است در برخی مناطق حالت شیب دار پیدا کند.

گوش ها به صورت یکسان نمیباشند، صاف بودن سر میتواند علت پدیدار شدن نامناسب گوش ها باشد.

لکه ی بدون مو در یک ناحیه از سر.

برآمدگی استخوانی در جمجمه

فقدان لکه ی نرم در سر.

علت پلاژیوسفالی:

پلاژیوسفالی ارثی به علت تغییر در تکامل جنین و هم چنین در خانواده هایی با سابقه ی ارثی پدیدار می شود.

طبق گزارش منابع قابل اعتماد در ژورنال هندی ژنتیک انسانی بیش از 180 سندروم شامل : سندروم آپرت و سندروم کروزون می توانند همراه با پلاژیوسفالی ارثی باشند.

چندین علت ممکن برای پلاژیوسفالی موقعیتی (وابسته به حالت) وجود دارد:

حالت خواب

قرار دادن نوزاد در حالت یکسان به طور مداوم، برای مثال به پشت یا به طرفین سر و قرار دادن فشار ثابت در قسمت مشابهی از جمجمه به طور مداوم.

نوزادان بیشترین ریسک ابتلا به پلاژیوسفالی موقعیتی (وابسته به حالت) را در 4 ماه اول زندگی پیش از اینکه توانایی غلتیدن را پیدا کنند دارند. توصیه شده که همیشه نوزاد خود را به پشت بخوابانید که ریسک مرگ ناگهانی نوزاد را کاهش دهید.

برای کاهش ریسک پلاژیوسفالی به جای خوابیدن طولانی مدت در یک حالت نوزاد را در بیداری روی شکم و بازوها قرار دهید. صندلی بچه نیز برای کاهش ریسک ابتلا میتواند کمک کننده باشد.

زمان ناکافی قرار دادن روی شکم

زمان کافی برای خوابیدن روی شکم به کاهش ریسک ابتلا میتواند کمک کند، پلاژیوسفالی زمانی که نوزاد به طور مداوم به پشت میخوابد احتمال بروز بیشتری دارد. نوزاد ممکن است هنگامی که آن را روی شکم میخوابانید گریه کند ولی خوابانیدن روی شکم چندین بار در روز اهمیت زیادی دارد.

هنگامی که نوزاد بیدار میباشد آن را روی شکم قرار دهید و این کار را چندین بار در روز تکرار کنید این کار برای کنترل سر و قویتر شدن و استحکام ماهیچه ها موقع غلتیدن، خزیدن، نشستن و حتی راه رفتن کمک کننده میباشد.

چندقلو بودن

هنگامی که فضای رحم کم است جمجمه ی نوزاد بیشتر از حالت عادی در معرض خطر است که میتواند یکی از علل پلاژیوسفالی باشد.

زودرس بودن

نوزادان زودرس (نارس) استخوان نرم تری به نسبت بقیه نوزادان دارند و همچنین ممکن است مدل طولانی تری را در بیمارستان بگذرانند و نیز زمان زیادتری را به پشت بخوابند، پلاژیوسفالی وابسته به حالت در نوزادان زودرس نسبت به نوزادان طبیعی بیشتر است.

زایمان فورسپس یا وکیوم

این ابزار در جمجمه و استخوان نرم و قابل انعطاف فشار ایجاد می کنند میتواند باعث بروز پلاژیوسفالی شود.

تورتیکولیس (کجی مادرزادی گردن) ماهیچه ای

این شرایط که ماهیچه ی گردن نوزادان سفت یا نامتعادل است به علت فضای ناکافی در رحم یا حالت بریچ (حالت نشسته و پایین بودن لگن جنین) ایجاد میشود. ناکافی بودن فضا در رحم یا قرار گرفتن در حالت بریچ برای چرخیدن گردن و حرکت دست های جنین سختتر است که می تواند باعث قرار گرفتن جنین در یک حالت و باعث بروز پلاژیوسفالی و سایر دفورمیتی های جمجمه شود.

چه زمانی به دنبال کمک باشیم؟

تشخیص پلاژیوسفالی اولیه و اقدامات جهت کاهش علایم و بهبود شرایط بهتر انجام می شود. علایم پلاژیوسفالی در 6 تا 8 ماهگی نوزاد می تواند برای والدین آشکار شود و بسیاری از متخصصان اطفال در هر معاینه در دوران نوزادی، نوزاد را از نظر تغییر شکل جمجمه بررسی می کنند. در صورت مشاهده اختلال در سر نوزاد بلافاصله به پزشک اطلاع دهید که علایم شامل :

لکه های مسطح

شیب دار بودن یک طرف سر.

قرینه نبودن چشم و گوش ها.

فقدان لکه ی نرم در جمجمه.

برجستگی های سفت روی سر.

Plagiocephaly

side

top

پلاژیوسفالی چگونه درمان می شود؟

درمان وابسته به وخامت و علت بروز پلاژیوسفالی در نوزاد می باشد.

درمان خوابیدن در جهت عکس:

از آنجایی که خوابانیدن نوزاد به پشت برای کاهش ریسک مرگ ناگهانی نوزاد اهمیت زیادی دارد ولی برای تغییر حالت خواب نوزاد هشیار باشید. به عنوان مثال اگر نوزاد علاقه به خوابیدن بر روی گونه ی چپ خود را دارد سر را به حالتی که روی گونه ی راست باشد تغییر دهید.

تمرینات

اگر نوزاد کجی ماهیچه ی گردن (تورتیکولیس) دارد ممکن است پزشک تمرین های کششی را برای افزایش میزان حرکت گردن توصیه کند. هرگز حرکات کششی را بدون تجویز پزشک و به طور مستقیم انجام ندهید.

درمان کلاه ایمنی

این درمان شامل پوشیدن کلاه ایمنی سفارشی یا باند می باشد. که به آرامی برای اصلاح شکل جمجمه به حالت متقارن کمک کننده می باشد. طبق گزارش انجمن جراحان مغز و اعصاب آمریکایی سن بهینه برای این درمان 3 تا 6 ماهگی می باشد. ممکن است 12 هفته برای اصلاح شکل جمجمه به طول بینجامد. این درمان معمولاً برای موارد پلاژیوسفالی متوسط تا شدید اختصاص داده شده است. شما برای گرفتن کلاه ایمنی به نسخه ی پزشک احتیاج دارید و کلاه باید تمام وقت به جز زمان حمام کردن بر سر نوزاد باشد. ممکن است این کلاه باعث تحریک پوست شود و گذاشتن مداوم آن بر سر باعث ناراحتی و ایرادگیری نوزاد شود. شواهد قطعی برای تاثیر این وسیله وجود ندارد. قبل از اقدام به درمان برای ریسک خطر و مزایای این روش با پزشک خود بحث کنید.

جراح

معمولاً در موارد پلاژیوسفالی موقعیتی (وابسته به حالت) به جراحی نیازی نیست. ولی در بیشتر موارد پلاژیوسفالی ارثی هنگامی که بخیه های جمجمه بسته شده اند برای کاهش فشار به جمجمه به جراحی نیاز است.

چگونه از بروز پلاژیوسفالی جلوگیری کنیم؟

شما نمی توانید از بروز پلاژیوسفالی جلوگیری کنید. اما می توانید برای کاهش خطر نوزادانی با انواع پلاژیوسفالی موقعیتی (وابسته به حالت) اقداماتی انجام دهید.

به طور مداوم حالت خواب نوزاد را تغییر دهید. (یک روز سر به سمت چپ، روز دیگر به سمت راست.) مگر اینکه خلاف این را و خوابانیدن به پشت توسط پزشک نوزاد تجویز شده باشد.

تحت نظارت خود نوزاد را به روی شکم بخوابانید. با 3 تا 5 دقیقه هربار شروع کنید و این کار را 2 تا 3 بار در روز انجام دهید. به محض اینکه نوزاد را از بیمارستان به خانه آوردید طی دو روز پس از تولد هر بار 40 تا 60 دقیقه نوزاد را روی شکم بخوابانید.

هنگامی که می توانید به جای قرار دادن نوزاد در گهواره، صندلی ماشین یا تاب بچه، آن را به صورت قائم نگه دارید.

حالت تغذیه را تغییر دهید. به عنوان مثال اگر نوزاد خود را با

شیشه شیر تغذیه می کنید هنگامی که بر روی بازوی راست خود قرار دادید به بازوی چپ بچرخانید.

چشم انداز

پلاژیوسفالی سندرومی رایج در نوزادان می باشد. که می تواند باعث بد شکلی سر و عدم تقارن گوش و چشم ها شود. این عوارض به طور کلی خفیف بوده و با افزایش سن کودک و تحرک آن برطرف می شود. پلاژیوسفالی موقعیتی (وابسته به حالت) بر تکامل مغز تاثیری ندارد. در تعدادی از موارد هیچ مداخله ی پزشکی احتیاج نیست و خودبخود درمان می شود.

تهیه و ترجمه و توسط : خانم مریم طهماسبی. ([آزمایشگاه ژنتیک پزشکی زنوم اصفهان](#) - [بخش PND](#)).